

Presentació

Un cop més, la Jornada Mercat de l'Art, Col·leccionisme i Museus, va fer-se realitat el dia 8 d'octubre de 2021 al saló daurat del Palau de Maricel de Sitges. Les millors condicions sanitàries de la conjuntura ens van permetre un aforament més ampli, de felicitat retrobada amb molts dels habituals a l'esdeveniment. Així mateix, també la difusió directa en *streaming* i la posterior pervivència de l'acte enregistrat complet i penjat al web del Museu de Sitges han estat una garantia del seu impacte. Aquests tres formats —presencial, virtual i diferit— no exclouen el que ara teniu a les mans, un llibre on es formalitza amb més rigor el discurs, mitjançant una redacció pausada i el suport de l'aparat crític de les notes i la bibliografia corresponent. La Jornada és un indret d'intercanvi d'informacions i de debat entre persones afins a una problemàtica àmplia, però és també un episodi significatiu de recerca i d'augment del coneixement; per això n'és imprescindible la formalització científica en forma de llibre.

Enguany, amb el volum que ara es presenta completament una dècada d'activitat ininterrompuda de les jornades, des de la primera, celebrada el divendres 8 d'octubre de 2012, fins a la del divendres 8 d'octubre de 2021. És una obvietat dir que els deu volums que en recullen el contingut són ara mateix el corpus d'informacions actualitzades més complet que tenim al país sobre el col·leccionisme d'art en relació amb el mercat i els museus. Els cinc primers volums van ser acollits per la col·lecció «Memoria Artium», coeditada per sis universitats catalanes, el MNAC i el Museu del Disseny, en la qual, amb diversos títols, configuren els llibres 15, 17, 19, 21 i 23 de la col·lecció. Els altres cinc volums han estat coeditats pel Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona amb el finançament del Consorci del Patrimoni de Sitges. Aquests darrers ja es presenten amb un títol uniforme, el mateix de la Jornada, però amb la precisió de l'any de celebració. Aquest segon grup de llibres té lliure accés mitjançant el Dipòsit Digital de Documents de la UAB, la qual cosa en potencia la difusió i l'impacte.

Al llarg d'aquests deu anys han participat a les jornades i en els llibres corresponents fins a un total de cinquanta-set autors diferents, amb una fecunda convivència entre estudiosos de llarga trajectòria i joves doctors o doctorands de procedències professionals distintes: universitats, museus, galleristes i estudiosos sense adscripció institucional. També hem procurat mantenir-nos fidels a una programació variada d'estudi: colleccionistes històrics, marxants o antiquaris, presentació de tipologies de col·lecció, museus de colleccionista, donants a museus, etc.

Per donar un major relleu a la desena Jornada, es va convidar el Dr. Carlos Reyero per tal que ens oferís una mirada distinta, més oberta, del colleccionisme com a fet cultural; d'aquí, la seva ponència panoràmica sobre com la passió colleccionista i el comerç d'antiguitats han estat vistos per la sàtira gràfica i literària al segle XIX i inicis del XX.

L'activitat comercial històrica ha estat tractada per Sebastià Sánchez Saulea a propòsit del llibreter, antiquari i editor Salvador Babra (1874–1930), mentre que Clara Beltrán i Vicente de la Fuente ens han il·lustrat sobre Paul Tachard, un personatge que va combinar la doble faceta de marxant i de colleccionista. En l'estudi de les col·leccions històriques rellevants tenim el cas del fotògraf Carles Duran Torrens (1911–2001), que a Terrassa va aplegar una excepcional col·lecció de daguerreotips i altres materials de fotografia antiga que ara es conserva al Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya. Se n'han ocupat la gran estudiosa de la fotografia María de los Santos García Felguera i Óscar González Aguilar, conservador del MNATEC. La prestigiosa col·lecció de vidre antic d'Alfons Macaya Sanmartí (1878–1950), publicada en vida del seu propietari, però de fa temps en localització desconeguda, ha estat estudiada per Ignasi Domènech, que ens ha recuperat la biografia del seu creador i ha obtingut un dipòsit temporal de la col·lecció als Museus de Sitges gràcies a la generositat dels seus descendents. Aquest fet representa una doble recuperació: de la memòria històrica del colleccionista i alhora també patrimonial, amb l'exposició pública de la seva col·lecció.

Un panorama sobre un tipus de colleccionisme ens l'ofereix Bonaventura Bassegoda, que tracta del dibuix antic, una especialitat que acredita alguna personalitat singular, com Casellas i Riquer, però que ha tingut a casa nostra un recorregut menys popular que el d'altres tipologies colleccionistes. Finalment, Eduard Vallès completa la Jornada amb la presentació d'un personatge singular, Joan Vidal i Ventosa (1880–1966), fotògraf i artista, que fins ara no havia estat considerat de manera monogràfica, malgrat la seva complexa tra-

jectòria en relació amb les arts del seu temps, per l'amistat amb Picasso i per la seva dedicació a la documentació fotogràfica del patrimoni històric.

Un cop més, agraïm als ponents la seva generosa contribució; als assistents, el seu escalf i fidelitat d'aquests anys; al Servei de Publicacions de la UAB, la seva segura professionalitat; i, naturalment, al Consorci del Patrimoni de Sitges, la seva acollença en un espai d'intenses connotacions colleccionistes i el seu fonamental suport econòmic continuat al llarg d'una dècada.

BONAVENTURA BASSEGODA
Universitat Autònoma de Barcelona

IGNASI DOMÈNECH
Consorci del Patrimoni de Sitges